

به نام خدا

آموزش زبان فارسی ۱

جلسه: ۲۳

مدرس: سیده سعیده ابراهیمی

کتاب فارسی با ساخت ، بافت و رویکردی نو تألیف شده است و در آن چهارمهارت زبانی (گوش دادن، سخن گفتن، خواندن، نوشتن) مورد توجه بوده است. به همین دلیل کتاب فارسی شامل دو کتاب فارسی خوانداری و نوشتاری می باشد.

در اولین صفحه ی کتاب خوانداری بعد از نگاره ها ، پیام قرآنی (بخوان به نام پروردگارت) و تصویر اولین درس را می بینیم. این پیام قرآنی جایگاه و اهمیت خواندن را نشان می دهد که می توانیم به زبان خیلی ساده برای بچه ها توضیح بدهیم.

✽ بخوان به نام پروردگارت.
قرآن کریم

بخش ۲

آموزش نشانه ها (۱)

این بخش ۱۵ درس دارد و در هر درس ۲ نشانه آموزش داده می شود. رویکرد کتاب خوانداری از کل به جزء است. در بخش نگاره ها این رویکرد در تصاویر به چشم می خورد و در این قسمت هم به خوبی رسیدن از کل (کلمه) به جزء (نشانه) دیده می شود. یعنی دانش آموزان اول کلمه ی (آب - دریا - آبی) را می بینند و با مفهوم آن ها آشنا می شوند و بعد نشانه ی " آ آ " معرفی و آموزش داده می شود.

صفحات مربوط به آموزش هر نشانه شامل این قسمت هاست:

- تصویر بزرگ اصلی
- تصویرک ها یا تصاویر کوچک
- متن نوشتاری
- تصویر درست نشانه
- چینش نشانه ها

تصویر کلی یا تصویر عنوانی:

این تصویر علاوه بر تقویت مهارت های شفاهی، که در بخش نگاره ها هم مد نظر بود، بر کلمات و آموزش نشانه ای خاص تاکید دارد و بهترین وسیله برای ایجاد انگیزه می باشد.

تصویرک ها یا کلید واژه ها:

زیر تصویر عنوانی بین ۳ تا ۶ تصویر کوچک قرار دارد که این تصاویر از متن تصویر اصلی انتخاب شده و علاوه بر ارتباط معنایی با یکدیگر، یک حرف مشترک دارند که با رنگ قرمز مشخص شده و تاکید بر همان صدا و نشانه هست. همین طور که در تصویرک ها یا کلید واژه ها می بینید، آموزش نشانه با بیشترین تاکید بر صدای اول و آخر کلمات هست و البته به صدای وسط کلمه هم باید توجه بشود. پس اگه دانش آموزی در بخش نگاره ها نتوانسته به مهارت تشخیص صدای اول و آخر برسد اینجا هنوز فرصت برای یادگیری هست .

متن درس:

بعد از کلید واژه ها، متنی کوتاه و حتی الامکان آهنگین آمده که برای خواندن می باشد . به دلیل کوتاه و آهنگین بودن این متن ها، معمولا بچه ها آن را حفظ می کنند. نکاتی که لازم است در روخوانی درس تاکید بشود، باید بچه ها به کلمه نگاه کنند و آن را بخوانند و در اوایل سال با انگشت گذاشتن زیر کلمات، آن ها را دنبال کنند و بعد به مرور یاد بگیرند که فقط با چشم بخوانند. در این قسمت اگه دانش آموزی نتوانست کلمه ای را بخواند، به بالابرمی گردد و کلمه را با نوشته های زیر کلیدواژه ها مطابقت می دهد.

نشانه:

حرف و صدایی که در این صفحه آموزش داده می شود با خطی درشت و خوانا و به صورت مستقل نوشته شده است. نکته مهم در آموزش نشانه ها، نام گذاری شکل های مختلف آن هاست. نشانه هایی که دو شکل یا بیشتر دارند بر اساس جایگاه قرار گرفتن در کلمه نام گذاری می شوند.

نام گذاری شکل نشانه ها

مصوت ها دو شکلی یعنی:

اَ اُ آ ا او و

اول و غیر اول

مصوت های چهار شکلی:

اِ اِ هِ هِ

اول غیر اول

ه چسبان آخر یا آخر چسبان

ه تنهای آخر یا آخر تنها

ای ی ای

ای اول ی وسط

ی آخر ای آخر مستقل یا تنها

صامت های دو شکلی

غیر آخر آخر

ب ب پ پ ت ت ث ث ج ج

چ چ ح ح خ خ س س ش ش

ص ص ض ض ف ف ق ق

ک ک گ گ ل ل م م ن ن ی ی

مثلا: ب غیر آخر ب آخر

صامت های چهار شکلی

ع ع ع ع

غ غ غ غ

o d e a

به صورت «غیر آخر»، «وسط»، «آخر چسبان»، «آخر تنها» هست.

نامگذاری حروف الفبای فارسی (حروف الفبا شامل صامت ها و مصوتها می‌شود)

مصوتها شامل

آ اول - اغیر اول ، ای اول - ی وسط - ی آخر - ای مستقل

او - او - و غیر اول ، آ اول - — غیر اول

۱۔ اول — غیر اول — آخر چسبان — ہ آخر تنہا

۱) اول - غیر اول

صامت ها

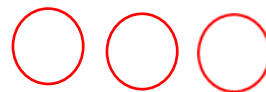
[illegible]

قبل از نام گذاری شکل نشانه ها، مفهوم اول و غیر اول را برای دانش آموزان توضیح می دهیم.

دانش آموزی که در وسط کلمه از شکل آخر نشانه استفاده می کند، ممکنه مفهوم غیر آخر را متوجه نشده باشد.

چگونه مفهوم غیر اول و غیر آخر را برای دانش آموزان توضیح بدهیم؟

برای کار ابتدا سه دایره از سمت راست روی تابلو بکشید.

از دانش آموزی بخواهید از سمت راست دایره اول را رنگ قرمز بزند.

سه دایره دیگه بکشید و از دانش آموز دیگری بخواهید غیر از دایره اول، بقیه را آبی رنگ بزند.

بپرسید کدام دایره ها را رنگ زد؟

دایره وسط و آخر

چرا اولی را رنگ نزد؟

چون گفتیم همه دایره ها غیر از اولی

اینجا به راحتی مفهوم غیر اول برای بچه ها جا می افتد.

وقتی می گوییم غیر اول یعنی وسط و آخر .

این کار را با تعداد بیشتری دایره، ستاره، گل یا هر شکل دیگه ای تکرار کنید تا بچه ها کاملا متوجه بشوند

که منظور از غیر اولچه چیزی می باشد.

برای غیر آخر هم به همین صورت عمل کنید.

بدین صورت که اول بگویید دایره آخر را رنگ بزنند. بعد همه دایره ها به غیر از دایره آخر.

چینش نشانه ها:

در این چینش از ۴ رنگ استفاده شده:

● نشانه هایی که قبلا آموزش داده شده

● نشانه در حال آموزش

نشانه ای که در آینده تدریس میشه

✓ سبز: استثناها

آ ب ب آ د م م س س او و ت ر ن ن ای ی ای ز ا ه (ه) ش ش ی ی ا ک ک
و پ پ گ گ ف ف خ خ ق ق ل ل ج ج و ه ه ه ه چ چ ژ

۷۱

خط و انواع خط به کار رفته شده در کتاب فارسی

در کتاب فارسی اول سه نوع خط به کار رفته که عبارتند از:

۱- خط نسخ

۲- خط تحریری

۳- خط نستعلیق ساده یا شبه نستعلیق

۱- خط نسخ یا خط چاپی

از این خط در نوشتن نام تصاویر در بخش نگاره ها و نشانه های ۱ و متن درس های روان خوانی استفاده شده. چون این خط باعث راحتی و سرعت در خواندن می شود.

این خط با توجه به این که گوشه دار یا زاویه دار هست؛ برای نوشتن مناسب نیست و دست بچه ها را برای نوشتن کند می کند.

دَریا

باد

آبر

۲- خط تحریری

این خط برای نوشتار دانش آموزان در نظر گرفته شده که در کتاب فارسی خوانداری متن درس ها هم با این خط نوشته شده. یعنی بچه ها قبل از وارد شدن به کتاب نگارش؛ کلمات را با این خط می بینند و بعد آن ها را می نویسند.

دست سبده یاس
آزاده در کلاس

خط شبه نستعلیق یا نستعلیق ساده

که این خط فقط در نوشتن شعرهای کتاب مورد استفاده قرار گرفته و اصلا مورد انتظار برای دانش آموزان نیست.

مهربان تر از مادر

مهربان تر از بابا	مهربان تر از مادر
با تمام ماهی ها	مهربان تر از آبی
* با دو بال پروانه	مهربان تر از گل ها
با درخت و با دانه	مهربان تر از باران
* با گل و زمینی تو	مهربان تر از خورشید
مهربان ترینی تو !	تو خدای ما هستی

افسانه شعبان نژاد

بعد از تدریس نشانه؛ سراغ کتاب نگارش و فعالیت های نوشتاری این درس می رویم.
که البته باید مثل لوحه ها ابتدا به روش های مختلف نوشتن نشانه تمرین شود و بعددانش آموزان وارد کتاب بشوند. این بخش بر خلاف بخش نگاره ها، که مراحمی برای آمادگی نوشتن لوحه با عنوان های: کامل کن، کامل کن و رنگ بزن داشت، اولین تمرین با بنویس شروع شده است، چون اینجا فرض بر این است که بچه ها مهارت های دست ورزی و آمادگی برای نوشتن را کسب کردند .
در این بخش برای هر نشانه در اوایل یعنی تا درس ۷ و نشانه ی "ش" ۳ صفحه فعالیت نوشتاری در نظر گرفته شده و بعد از اون تا انتهای بخش، هر نشانه دارای ۲ صفحه فعالیت هست.
ساختار ظاهری و محتوایی این بخش مثل بخش نگاره ثابت و تکراری نیست. و بجز قسمت " بنویس " بقیه فعالیت ها متغیر هست.

رویکرد کتاب نگارش بر عکس خوانداری از جزء به کل هست .

به این صورت:

✓نشانه

✓ترکیب

✓کلمه نویسی.

✓جمله

و برای اولین بار و درس ۴ " تاب " رونویسی از درس، با این عبارت :

(از روی درس بنویس) به این قسمت اضافه شده است.

که در نشانه های پایانی این بخش، یک صفحه کلمه نویسی و یک صفحه رونویسی از درس در نظر گرفته شده است.